

Klinkers oefenen in de ruimte

App leert je Engelse klinkers te onderscheiden

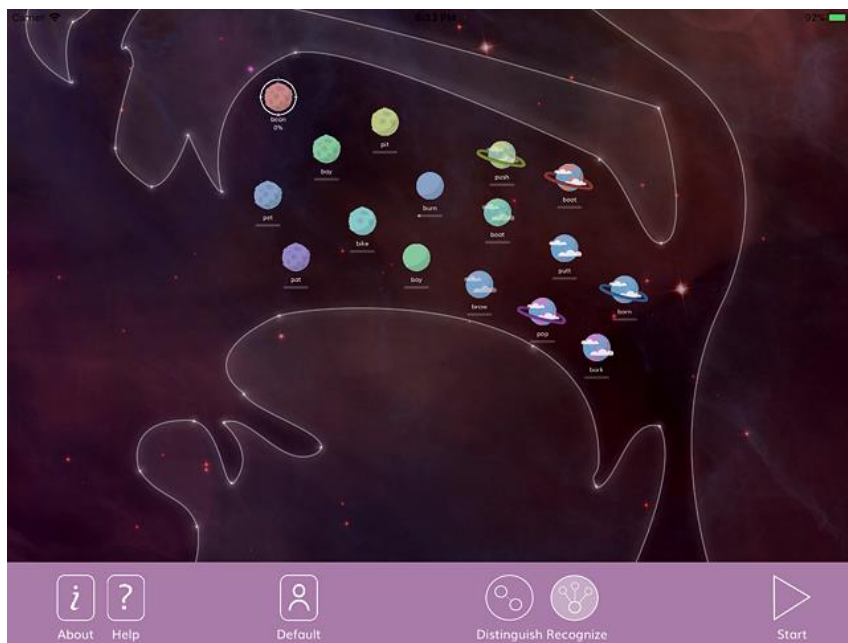
Deze publicatie is onderdeel van het thema [Over taal gesproken](#) op Kennislink.nl.

Hoor jij het verschil tussen het Engelse ‘celery’ en ‘salary’? En tussen ‘full’ en ‘fool’? Nijmeegse taalwetenschappers ontwikkelden de app Vowel Space Travel, waarmee je deze subtiele klankverschillen beter leert onderscheiden.

Auteur: [Erica Renckens](#)

“Nederlanders hebben vaak moeite om in het Engels het onderscheid te horen tussen ‘bad’ en ‘bed’. Maar in de oren van een Italiaan klinken ‘sheep’ en ‘ship’ juist hetzelfde”, vertelt James McQueen, hoogleraar psycholinguïstiek aan de Radboud Universiteit. “Dat komt doordat hun moedertaal andere klankverschillen kent dan het Engels. Het volwassen brein is niet meer zo gevoelig voor subtiele contrasten in vreemde talen en herkent het dan als een klank uit de eigen taal.”

Om beter Britse klinkers te onderscheiden, ontwikkelde het onderzoek consortium Language in Interaction de app Vowel Space Travel. In de app kun je zelf kiezen met welke klinker je wilt oefenen. Vervolgens kies je voor één van de twee speelmogelijkheden. In de eerste, de recognize mode, hoor je behalve woorden met ‘jouw klinker’ ook woorden met willekeurige andere klinkers. Zodra je de doelklank herkent, tik je op het scherm. De tweede optie, de distinguish mode, werkt precies hetzelfde, maar dan hoor je als afleiders woorden met steeds dezelfde klank, die je zelf geselecteerd hebt. Zo kun je bijvoorbeeld specifiek oefenen op het onderscheid tussen de a- en de e-klank.

Screenshot van de app Vowel Space Travel. De verschillende klinkers uit het Engels vormen planeten die rondzweven in de ruimte, de mondholte. Planeten die voor in de mond zweven, zijn klinkers die je ook voor je mond vormt, zoals de ie-klank in ‘bean’. Achterin vind je juist klanken als ‘born’. De hoogte waarop de planeet in de mondholte zweeft, geeft de stand van je tong aan: hoog bij ‘pit’ en laag bij ‘bark’. “Die indeling is vooral een leukigheidje voor ons taalwetenschappers”, aldus McQueen. *Language in Interaction*

Naar een abstract niveau

Beginners kunnen ervoor kiezen om alle woorden door dezelfde persoon te laten uitspreken, maar McQueen adviseert om juist meerdere sprekers te selecteren. “In het echt luister je ook niet alleen naar dezelfde persoon en moet je leren omgaan met uitspraakverschillen tussen verschillende mensen. Het onderscheid tussen klinkers moet je uiteindelijk kunnen maken op een abstract niveau en oefenen met verschillende sprekers bevordert dat proces.”

Spelers kunnen er ook voor kiezen om de medeklinker die aan de klinker voorafgaat gelijk te houden of juist af te wisselen. McQueen: “Hier geldt hetzelfde als met de sprekers: uiteindelijk wil je naar een abstract niveau van kennis, zodat je de klinker kunt onderscheiden onafhankelijk van de context. Dan maakt het niet uit of een woord steeds met een ‘b’ begint of ook met andere klanken.”

Bitch of beach?

Leer je door deze app te spelen ook zelf beter Engels spreken? “In de eerste plaats zal Vowel Space Travel vooral je perceptie verbeteren”, legt McQueen uit. “Meestal kun je natuurlijk wel al uit de context opmaken of iemand ‘kettle’ of ‘cattle’ bedoelt, maar onderzoek uit 2004 laat zien dat dit toch net een paar honderd milliseconden trager gaat dan anders. Het kost je brein dus meer moeite om het woord te herkennen als je beide klanken als hetzelfde waarneemt.”

Het onderzoek van promovendus Jana Krutwig van Language in Interaction toont volgens McQueen aan hoe complex de interactie tussen spraakperceptie en -productie is: “Wat je kunt waarnemen, beïnvloedt wat je kunt uitspreken, maar dat werkt net zo goed andersom.” Het is dus goed mogelijk dat als je eenmaal het verschil hoort tussen ‘gas’ en ‘guess’, je ook zelf de woorden beter uitspreekt.

“Taaldocenten besteden doorgaans weinig aandacht aan uitspraak; ze richten zich meer op woordenschat en grammatica”, aldus McQueen. “En dat is natuurlijk ook logisch: die zijn essentieel voor de communicatie in een vreemde taal.” Maar wellicht dat Vowel Space Travel je er wel voor kan behoeden dat je het hebt over ‘dead’ in plaats van ‘dad’. Of ‘bitch’ in plaats van ‘beach’.

Vowel Space Travel is gratis te downloaden in de [AppStore](#).